

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINEGA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

2 Decemvrie.

Era anul 1848 când curtea imperială se retrăsese dinaintea mișcărilor revoluționare din Viena la Olmütz. În dimineața zilei de 2 Decemvrie mijlocul lumii în jurul reședinței episcopicești din Olmütz, fără a ști ce are să se petreacă acolo, unde să adăpostise casa domnitoare. În antecamera salei de tron improvizată de atare în pripă mare, ghiceau căpeteniile civile și militare, între cari și câțiva arhiduci, că ce are să se întâmple. Dar nimeni nici n'a visat de aceea ce sa întâmplat. Fix la orele 8 a apărut casa domnitoare în sala de tron improvizată. Mai înainte Francisc-Carol, după Ferdinand legitimul moștenitor de tron, cu soția sa Sofia și fiul lor Francisc Iosif, însoțiți de ceilalți principii și principese a casei domnitoare. După aceasta a intrat părechia imperială Ferdinand V și Maria Ana. Pe cei din antecameră nu i-a lăsat să intre în sala de tron. Acolo au fost admiși numai membri casei domnitoare, miniștrii, în frunte cu Schwarzenberg, iar dintre șefii militari numai Windischgrätz și Iellasich. Procesul verbal la luat Hübner. Împăratul fără nici un încunjur declară, că abdice de tron, în favoarea nepotului său. Francisc Iosif îngenunchează înaintea unchiului său, ca să primească binecuvântarea. »Fi brav, Dumnezeu te va ajuta; aceea ce fac acum o fac bucuros« zisă împăratul cu voce tremurată și cu lacrimi în ochi. Tot actul n'a durat mai mult de un pătrar de oră. Aceasta este istoria zilei de 2 Decemvrie, a cărei aniversare de 60 ani s'a serbat Miercuri în întreaga monarhie.

Toată stăpânirea este dela Dumnezeu, zice Mântuitorul Hristos. Aceasta va să zică, că Mântuitorul Hristos a recunoscut legitimitatea autorității de stat; iar biserica credincioasă învățăturilor lui Hristos a cuprins în rugăciunile sale liturgice acest respect față de Domnitorul instituit în ordine legitimă.

Și iarăși Mântuitorul Hristos zice: »dati Împăratului ce este a Împăratului și lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu«. Biserica ortodoxă a dat întotdeauna cu prisosință tributul supunerii oma-

giale, capetelor încoronate, cari sau succedat pe tronul Ungariei.

La acest obligament doctrinar al bisericii să mai asociază și sentimentul recunoștinței față de acel Domnitor, care pe baza așezămintelor canonice ne-a recunoscut și sancționat autonomia bisericească, cetatea cea sfântă a neamului nostru românesc. Iată de ce am avut noi îndoit motiv a serba bisericește, ziua aniversară a Domniei de 60 ani cu care prevedința divină a dăruit pe gloriosul nostru rege Francisc Iosif I.

Când dăm acest tribut al datornicului omagiu »celui cu dajde«, nu putem lăsa despărțit de acest act de onoare, pe acela, care ne-a călăuzit la treptele tronului, pe Marele Șaguna, sftenicul cel luminat al Maiestății Sale. Fie consacrată și memoriei lui o rază, din strălucirea zilei ajunsă de Domnitor, căci mai credincios sudit n'a avut Maiestatea Sa decât pe Marele Șaguna și pe poporul său. Domnitorii numai prin popoarele lor credincioase pot ajunge la strălucire.

Din strălucirea Domniei ridicată de virtuțile noastre cetățenești, ne mărginim astăzi a cere: ocrotirea sfințelor noastre așezăminte bisericești și culturale.

Odinioară purta singur Șaguna litia; acum a rămas să poarte litia cei ce au primit printrânsul ființa lor de arhieriei ai bisericii naționale române porniți dar litia iubitorilor nostri arhieriei în urmele lui Șaguna, căci noi vă urmăm.

Congresul educațiunii populare.

II.

A doua chestiune, care s'a discutat în congresul internațional al educațiunii populare a fost asupra *mutualităților școlare* și educațiunea femeii.

Ce sunt mutualitățile școlare? Societați de ajutor mutual, formate prin întemeierea unui fond, în care membrii își depun economiile lor, pentru-ca să se poată ajuta unii pe alții. Ajutor ar fi să se dea în caz de boală, în lipsă de ocupațiune ori la sfârșitul vârștii de muncă (pensie).

Mutualitatea are ca prim element economia. Dar nu e bine ca această economie să degeneze în aviditate.

Cum se va remedia această primejdie, în societățile mutuale ale copiilor de școală elementară?

Presupunem, că un băiat n'a cumpărat corn într-o zi și are banii gata pentru a-i depune, ca economie. Și alături de acesta este un alt băiat, care nu are condei, altul care n'are cațel nici bănișori. Aci, se va proceda după sfatul învățătorului, ajutându-se elevii cei săraci. Căci trebuie să se facă un paș mai departe pe calea acestei educațiuni sociale, devenind economia un îndemn pentru practicarea solidarității, — astfel s'a născut mutualitatea școlară.

În Franța s'au făcut primele societăți *mutuale școlare* în anul 1881. Cavé și Buisson voiau să le lege cu societățile *mutuale ale adulților*.

Societățile de *foști elevi* ale diferitelor școli sunt foarte înfloritoare în Franța. Ele poartă numele de »*Petites A* (miale)«, cari organizează cursuri de adulți conferențe populare, excursiuni, și multe ajutoare membrilor săi. Multe au localuri strălucite.

Peste tot societăți de acestea prosperează. În Belgia a fost suma vărsată în anul 1904 de elevii școalelor poporale: 1,176.000 franci, iar cea vărsată de școala de adulți 454.250 franci. Organizarea lor variază și dela o țară la alta și înăuntrul aceleiași țări. Două sisteme sunt în luptă: sistemul fondului comun și al libretului individual. După sistemul prin, beneficiază fiecare asociat în mod egal cu ceilalți după situația fonduală; după al doilea, fiecare beneficiază în raport cu suma depusă de el. Amândouă sisteme au și foloase și neajunsuri, poate congresele speciale ce se vor ținea în Belgia ori Italia, vor închină cumpăna în vre-una din cele două părți.

Pregătirea femeii de *mamă și gospodină*, acesta este rolul educațiunii femeii.

Din puținul material prezentat ca memorii și discutat, se poate scoate o idee fundamentală:

După școala elementară fata trebuie să dobândească mai întâi pregătirea de a-și câștiga hrana sa prin munca sa proprie; apoi să învețe practic și teoretic cum să conducă gospodăria și cum să crească copiii. »Femeile astfel instruite vor fi soții potrivite pentru bărbații cari azi sunt speriați de răspunderea ce impune căsătoria«.

E dar vorba aci despre școlile de menaj — care se poate uneori învâța și dela mame harnice — și cursurile suplimentare.

P. S. Acest articol s'a scris după raportul publicat în »Voi. Naț.« de delegatul României la compus dl. G. Adamescu.

Conferință pastorală-catihetică.

Mărti, în 11/24 Noembrie s'a ținut conferința pastorală-catihetică în tractul Halmagiului,

unde agilul protopop Cornel Lazar ostenește cu stăruință de fier întru îndrumarea lucrurilor pastorale spre bine.

Parintele protopop a deschis conferința cu următorul discurs:

Preacuvioase Părinte de comisar consistorial și onorați frați preoți!

Baza fericirii temporale pe pământ și cea viitoare eterne, este recunoscută în deobște: *religiunea*.

Fără viața religioasă-morală nu pot exista indivizi, familii, societăți și state; ori care ar fi starea socială a omului fie el cult sau incult, bogat sau sărac, tânăr sau bătrân, stăpân sau serv, fără a avea religione nu poate trăi.

„Eu sunt calea și adevărul — a zis diviul dascăl — eu sunt adevărul și viața... fără de mine nu puteți nimic!“ Cu adevărat omul pribeag pe calea plină de spini și polomizi, dureri și necazuri de nu-l va lumina farul luminos al *credinței*, va rătăci în întunec și nu va afla calea adevărului, ci abizul fioros al nefericirilor.

Simțul religios plântat de Creatorul în inima omului: sine ar fi fără nici un folos real, deci acel sentiment divin trebuie cultivat, crescut, nobilitat, ca să deie semna de viață, adecă să rodească, ca să se dovedească prin o viață religioasă-morală conform cu credința căci „credința fără fapte moartă este“ zice apostolul ginților.

În așa chip să manifestă apoi foloasele vieții religioase-morale pentru individ și societatea din care face parte.

Religiunea are deci să lucreze în viața noastră, adecă în inima și sufletul fiecăruia dintre noi, ea să ne fie mentorul și călăuză vieții, care să normeze tot pasul vieții noastre ca pururea să trăim conform învățăturilor cuprinse în ea. A învăța acele principii și reguli după care omul să-și conducă viața pentru ca să fie adevărat creștin, sa-dat preoțimei după cuvintele Mântuitorului: „*mergând învățați toate neamurile...*!“ (Mat. VIII. 19), „pentru că voi sunteți lumina lumii și sarea pământului“. (Mat. V. 13—15).

Cu adevărat frați Părinți! nouă ca urmașii sfinților apostoli ne incumbă datorința de a învăța popoarele *cuvântul* divin, principiile religiunii și a nu le lăsa în neștiință și în întunec, ci ale aduce la lumina cea mântuitoare. Să ne aducem aminte că sfinți apostoli și-au împlinit această misiune pastorală sublimă, dar totodată grea cu scumpătate și în toată lumea a vestit vestirea lor și la marginile pământului graiurile lor, din zelul apostolilor să luăm duh de însuflețire și noi ca păstori sufletești, ca să ne putem împlini direcția sfântă ce ni sa încredințat prin mandat divin: „*mergând învățați...*“ Eclezia docens preoți să învețe deci principiile religioase pe eclezia discens turma *cuvântătoare* alui Hristos.

Eclezia discens însă stă din tineri și bătrâni; celor dintâi trebuie împărtășit „*laptele creștinătății*“ elementele creștinătății prin catehizare, iar celor vrâstniciei adevărurile divine prin predică. Direcția învățătorială a păstorilor sufletești în aceste două direcțiuni trebuie să se manifesteze plină de activitate și zel apostolesc.

Cine mai trage la îndoială azi că predicaihezele și catehele sunt cheștiunea de viață pentru poporul nostru „*pâna vieții*“ predicată de Hristos!

Intruna cu lățirea cultivei civilizației moderne știm cum a slăbit religiositatea și moralitatea în popor. Cu durere vedem apoi că generația tineră lipsită de cunoștința adevărilor religiunii străbune, rătăcește fără busolă în valurile vieții.

Lumea din lipsa religiosității merge pe povârniș și aproape suntem de timp când să clătină, să surpă temeliele morale u ordinii sociale.

Iată de ce predica aci în biserica noastră și chestiunea învățământului religios în toate școlile de diferite categorii este o chestiune de viață pentru biserica noastră națională românească și pentru religiositatea și moralitatea poporului românesc în general.

Predicarea ni sa incredințat nouă confracților prin ordin divin cum zice apost. (Pavel Tit. I.) căci numai prin cuvântările sublimе a slugitorilor altarului să întărește credința, care produce fapte vrednice și mântuitoare. Vasile cel mare numai prin predică a descuiat hambarele celor bogați pentru cei muritori de foame, numai prin predică să aplanează certele bisericesti, să ferească credincioșii de erezii și credințe deșerte, să aplanează cele mai mari dușmăni, numai ea varsă mângâiere în inimile sfâșiate ale credincioșilor. Numai prin predică să îndreaptă păcătoșii, numai prin ea să lăsească și prind rădăcini virtuțile creștinești și cetățenești și faptele cele bune.

Numai prin predică întregi comunități, întregi să straformă în mod minunat în privința năravurilor și a vieții religioase. Numai prin predică în puțini ani să va putea înoi fața unei parohii ce ni sa incredințat spre păstorire. Iată de ce este necesară predica în biserică în g neral și în deosebi pentru poporul nostru mult cercat de curentele lumii de azi.

Cum vom predica încă celor ce nu cunosc principiile divine a religiei drept măritoare. Cum vom vesti adevărul celor ce nu sunt în stare să priceapă divinele percepte când nu sau prompt de laptele creștinății, cum când copiii nostri nici în casa părintească, nici în școală nu au primit cele mai elementare cunoștințe religioase?

Vă întreb fraților unde este la aceștia temelie religioasă, unde autoritatea cuvântului divin? Vai nouă de nu vom învâta deci atât tineretul, cât și adulții, poporul, biserica viață să cunoască principiile religiei noastre drept măritoare!

Ni să impune dar, ca nu numai să dăm creștere religioasă poporului prin predică, ci să punem deosebit pond pentru interesul viitorului nostru bisericesc-național, să propunem noi cei chemați, noi cei ordinați prin percepte divine religiea în școlile populare și medii de ori ce categorie cu zel apostolic astfel implinindu-ne misiunea noastră pastorală.

Numai astfel vom salva biserica noastră națională de surpare, de nimicirea ce i-o pregătesc curentele civilizației moderne și atacurile ce vin din afară.

Pentru aceste motive solicităm atât de mult Preasfințitul nostru arhiepiscop și bărbății chemați de Dumnezeu, Ven. Conzistor și sinodul eparhial chiar și prin ordin și concluze, să ne implinim această misiune dublă, sfântă și mare. Acestor îngrijiri prevăzătoare și binefăcătoare putem mulțumi fraților, că ne-am întrunit azi în conferința pastorală-catihetică ca să ne îmbărbătăm la muncă, să luăm entuziasm din discuțiunile ce să vor face, să luăm duh din duh ca să lumineze lumina noastră pentru binele și fericirea bisericii noastre naționale și fericirea poporului nostru mult încercat și rămas îndărăpt în cultura religioasă și morală, căci amar nouă de nu vom binevesti... (I. Corinteni IX. 16. 17.) iar cel ce va face și va învăța mare se va chema întru împărăția cerurilor! (Mat. V. 19.) Felicitând acum pe P. C. Sa protosincelul Roman R. Ciorogariu, care ca comisar conzistorial, dascălul nostru iubit de odinioară a venit și în mijlocul nostru să aprindă lumina sa'e, salutându-vă de buna-

venire și pe voi fraților, declar conferința catihetică convocată pe ziua de azi de deschisă.

Sus să avem inimile și înainte pe calea cea bună!

După discursul de deschidere și-a expus P. C. Sa comisarul conzistorial Roman R. Ciorogariu vederile sale, cari a produs adâncă impresie asupra preoțimeii.

A urmat apoi disertația frumoasă a părintelui Nicolae Sirca din Vidra, despre necesitatea catehizării aducând pe lângă motivele doctrinare și cele practice, de a paraliza alcoolismul și sectarismul. Pedecile tehnice le resumează în lipsa unui plan special și a manualelor; alte pedeci, zice dânsul nu subverzează pentru cei ce vor să catehizeze.

După aceasta părintele Alexandru Teaha din Leasa a ținut o frumoasă prelegere cu copiii din cl. IV asupra pescuitului bogat al Mântuitorului Hristos.

Dezbaterile asupra acestor lucrări au fost vii și instructive.

Între greutățile ce împiedică catehizarea în acest tract, sa remarcat în prima linie resfirarea comunelor parohiale și adfilierea. Sa luat hotărâre pentru delaturarea acestor pedeci.

Sau mai pedecuit și sărăcia, dar s'a ajuns la concluzia, că unde este voință de a catehiza toate pedecile să pot delătura.

În sfârșit comisarul conzistorial a dat explicațiile necesare relativ la planul de învățământ și a arătat manualele existente, aduse cu sine, drept dovadă, că sunt și manuale numai voință să fie.

Preoțimea a revenit cam indoelnică, dar la cele petrecute în conferință se pare a fi prins inimă pentru chestia catehizării vorba este, ca începutul să fie făcut, că nu va fi preot care catehizând să nu vază, că aceasta este calea de a-și zidi biserica vie!

Învățământul catihetic.

(Urmare.)

Așa pentru anul al III-lea ar veni: În câteva lecțiuni a să ceti, și repetă materialul anului I, iar după Noe, să se studieze lecțiunea despre Turnul Babilonului. La viața patriarhilor după Avram și Lot cl. II, să se espună luptele lui Avram cu păgânii, eșind biruitor apoi întimpinarea lui Avram de către împăratul Salimului Melchisedec, să se repeteze din cl. II Patriarhii apoi Perderea Sodomei și a Gomorei, Viața și suferințele lui Iov. După cele 10 porunci din cl. II despre Cortul mărturiei arătând elevilor, că Dumnezeu a rânduit lui Moise să facă biserică din milostenia adunată dela popor, spunând cum să fie aceia biserică, baza bisericii noastre. Apoi Preoții și leviții așa apoi vor înțelege elevii în Test. nou pe Zaharia, pe dreptul Simeon. Să ifacem cunoscut elevilor ce au fost: Jertfele Test. vechiu. Numărarea poporului, apoi pornirea spre Canaan. Așa apoi iar vor înțelege conscrierea la vitleem. Toiagul lui Aron (crucea lui Hristos).

Isus Navi, surparea Ierihonului, Isus Navi bate pe împăratul Amoreilor, Explicarea psalmului (slavo-slovia), Isus Navi oprește soarele pe Gavaon și luna pe valea Eleonului, Învinge 31 împărați păgâni și intră în Canaan. Împarte Canaanul între 11 sămânții, Levii nu capătă parte fiindcă are dreptul preoției de zeciuială, Despre judecători: Gedeon, Jefta, Samson.

Prorocii: Samuil, Împăratul Saul, David și Goliat în 15 lecțiuni.

Trecem la *Testamentul nou*: Nașterea lui Ioan Botezătorul, Bunavestire, Nașterea lui Isus, Întimpinarea Domnului, Uciderea pruncilor în Vitileem, Chemarea apostolilor, Isus scoate neguțătorii din biserica Ierusalimului, Isus la fântâna lui Iacob. *Fildele lui Isus*: Despre Talanți, Samarineanul milostiv, Datornicul fără milă, Omul avut și săracul Lazar, Vameșul și Fariseul, Fiul pierdut, Schimbarea la față, Isus la judecată, lăpădarea lui Petru, Înălțarea lui Isus, cu 17 lecțiuni.

Trecând la cl. IV, să repetăm cele din cl. II și III prin scurtă enarare, sau prin cetire în decurs de 4-6 săptămâni, apoi după împăratul Saul și David din cl. 3, trecem la *Avisalon fiul lui David*. Solomon, Desbinarea lui Izrail, Porocul Ilie, Elisei, Iona, despre Tovit și fiul Tovie, Robia Vavilonului, Cei 3 tineri în cuptorul de foc, Pr. Daniil în groapa leilor, Risipirea lui Izrail în 11 lecțiuni.

Repetând materialul anului doi și trei din Test. nou trecem la predica de pe munte, Isus stăpânul făpturilor văzute, prinderea peștilor, alină vânturile, satură 5000 de bărbați în pustie). Isus doftorul trupurilor. (fiul sutașului, slăbănogul din Capernaum, orbul din naștere). Isus stăpânul făpturilor nevăzute, alungă dracii, Isus învie fata lui Iair, pe Lazar.

Trecem la *învățăturile lui Isus*. Despre împărăția lui Dumnezeu, Pilda sămănătorului, Neghina, Despre talanți, Samarineanul milostiv, Fățarnicul fără milă. Omul avut și sermanul Lazar, Vameșul și Fariseul, Fiul pierdut și Schimbarea la față le repetăm din cl. 3 le cetim în original din sfânta Scriptură.

Ispitirea lui Isus cu banul de dajde, cu cei 7 frați cari au avut o femeie; care e porunca mai mare. Precizarea lui Isus despre risipirea Ierusalimului, Descoperirea lui Isus despre Județ (Isus la judecată, lăpădarea lui Petru din cl. 3. Restignirea, înmormântarea, învierea din cl. 2. Arătarea lui Isus după înviere și la Toma. Acestea le gătam și repetăm până la Paști.

Trecem la *faptele apostolilor*: Pogorirea dahlului sfânt, Minunile apostolilor, Moartea lui Ștefan, Încreștinarea lui Saul, Corneliu, Soartea apostolilor, Lățirea creștinismului, Sfinții Părinți Grigorie Vasile și Ioan, în 17 lecțiuni.

Manualul acesta ar cuprinde anul 3 și 4, în un complex istoria test. v. și nou cu scurte îndrumări la cele învățate în anul 1 și 2, expunând scurt și ușor Test. vechiu și nou cu învățătura morală însemnând la fiecare lecțiune clasa în care ea să propune, astfel ca băieții să fie orientați pe deplin în elementele Test. vechiu și nou, ca pentru a 5 și 6 să vină catehizmul, doctrina strictă a bisericii noastre ortodoxă.

La finea manualului acestuia ar veni în un complex toate *rugăciunile*: de dimineață, de amiază și sara înainte și după mâncare. La intrarea în biserică, Rugăciunile cele mai cunoscute, Rug. la „Luați mâncăți...” și „Beți dintru acesta toți” când zice preotul: Capetele voastre domnului să le plecați. La eșirea din biserică

după „Fie numele Domnului”. Toate acestea băieții pe rând să le memorizeze, ca devenind mari să le pună în aplicare.

În forma aceasta am contemplat eu propunerea religiunii în școala elementară de pe sate, ca astfel să devină în cunoștința economiei divine în celea 4 cl. inferioare, iar în celea 2 adevă 5 și 6 să învețe principiile religiunii noastre greco-orientală română.

De aceia am pășit naintea colegului preotesc în conferința catihetică, ca desbătând cu graiu viu unele greșeli, de cari nu pot fi scutit, dacă o va afla deamă această modalitate de propunere, să fie dată pe calea publicității, ca în un cerc și mai larg fiind desbătută pleava să se jărdă, iar grăunțele să se strângă în grănar contribuind cu ceva spre întăr.rea credinței, bisericii și poporului nostru.

Conferința pastorală-catihetică a tractului Timișorii.

În 13/26 Noemvrie s'a ținut în Timișoara conferința tractuală pastorală-catihetică sub prezidiul părintelui protoprezbiter Dr. Tr. Putici, în calitate de președinte și comisar consistorial.

Fiind aceste conferințe preludiul unei premeniri de mai bine în viața noastră pastorală, sub impluzul căroră preoțimea, par-că se deșteaptă din lăncezeală la asiduă activitate: țin de oportun a da un raport scurt despre decursul acestei prime conferințe, scoțind la suprafață punctele din program și interesul cu care s'au remarcat membrii participanți.

Au luat parte preoții tractuali cu excepțiunea celor împedecați, între cari mulți și-au scuzat absența, precum și câțiva învățători, cari catehizează.

După deschiderea ședinței, părintele protopop ține un discurs binesimțit și întemeiat pe cunoștințe pedagogice-istorice, despre valoarea educațiunii religioase-morală, încheind cu concluziunea, că: catehizarea este un ram al chemării pastorale-preoțești.

Conform programei indicat în ordinul consistorial, relativ la ținerea acestei conferințe, prezidiul însinuă cu disertațiuni pe preoții: Nicolae Crișmariu și David Voniga, iar cu ținerea lecțiunilor practice pe preotul Nicolae Crișmariu și învățătorul Nicolae Nicorescu. Ca primul punct s'a fixat ținerea lecțiunilor practice.

În primul loc a preles părintele N. Crișmariu clasei a doua despre „Nașterea și creșterea lui Moise”, apoi inv. N. Nicorescu cl. I. piesă „Cersitorul”. Sub decursul prelegerilor atențiunea catiheticilor eră încordată, sămă evident și de bun augur, că în peptul lor arde focul însuflețirii sacre pentru chemare, iar sarcina cea grea de până acum voese să și-o ușoreze prin mijloacele de cari dispune Metodica religiunii, între cari e și întuirea prelegerilor practice. S'a remarcat voia de lucru, care învinge greutatea. În discuția ce s'a întins asupra lecțiunilor încă s'a dovedit interes față de cauză, ceea-ce îndreptățește a speră, că continuarea conferințelor noastre cu asemenea programă, de natură

a deșteptă și alimentă zelul pastoral, ce pe multe locuri a amorțit. Altfel lecțiunile practice s'au primit cu satisfacție și mulțămită.

Cea mai bună impresie a făcut asupra ascultătorilor dizertația p. N. Crișmariu: „*Pedeci și remedii în educațiunea religioasă-morală*“, care a fost ascultată cu plăcere și primită cu entuziasm, apoi s'a alăturat la protocol. Sperăm, că se va publica în organul diecezan, de aceea nu mai insist asupra ei.

Dizertația p. D. Vonigă s'a cetit dar nefiind purizată, ca una care a fost dată din oficiu, s'a restituit autorului spre purizare, pentru a-se putea alătura la protocol. Atât pentru cuprinsul ei vast, cât și pentru înaintarea timpului, discuția asupra ei s'a amânat pentru altă conferință viitoare.

Prin urmare, scurtimea timpului fu cauza, pentru care lucrarea conferinței rămasă fără coroană, fără concluziuni finale, cari în senzul ordinului Ven. Consistor trebuie să se aducă.

După semnele începutului sperăm în triumful viitorului. Ținând cont de timp și împrejurări, conferința a fost bine succasă, iar membrii ei s'au îndepărtat luminați asupra situației și cu voința tare de a-și face datoria

Un participant.

Emil

sau

Despre educațiune

de

J. J. Rousseau,

tradus de

Ioan Ardelean învățător.

Cartea I.

— Urmare. —

La acest mod de vorbire se asociază și o altă vorbire mai puțin energică, adică: *desmierdarea*. Aceasta se manifestă nu atât în mișcarea mânuțelor ale copilului, ci în modul de mișcare a feței sale. Într'adevăr e de admirat capacitatea ce pot exprima aceste fețe neperfecte. Trăsurile feței se schimbă în tot momentul cu o iuțime teribilă. Putem să observăm pe aceea arătarea și trecerea surisului, oftărei și spaimii cu o iuțime de fulger așa, că în tot momentul ni-se pare a vedea o altă față. E însă indiscutabil, că mușchii fațiali la copii sunt cu mult mai flexibili ca ai noștri, dar de altă-parte ochii lor sunt somnuroși și nu exprimă aproape nimica. De altcum această manifestațiune corespunde pedepplin necesităților timpului său, cari sunt excepționali trupești. Senzurile corporali se manifestă prin trăsurile sau schimbările feței, pe când cele spirituale prin privire.

Precum periodul prim din viața omenească îl caracterizează slăbiciunea și neputința, așa și vorbirea primă o alcătuiesc văietările și plângerile. Copilul simțește lipsele sale, dar neputând satisface aceluia, recurge la ajutorul altora plângând. Așa d. e. dacă e flămând

sau setos, începe a plânge; dacă i-e frig sau cald, plânge; dacă ar voi a face unele mișcări și trebuie să rămână liniștit, plânge; dacă voește să adoarmă și fiind împiedecat prin legănare, asemenea plânge. Cu cât îi stă mai puțin în putere a-și schimba starea, cu atât mai adese-ori așteaptă aceasta dela alții. Cunoaște numai un mod al vorbirii, precum cunoaște numai un soi al stării sale neplăcute. Organele sale fiind încă neperfecte, încă nu știe face deosebire între diferitele influințe.

Din lacrimile puțin băgate în seamă se desvoaltă raportul dintre om și obiecte; aici își ia începutul aceea sferă puternică, care constituie sistemul social.

Când cutare copil plânge, la tot cazul are ceva, sau îi lipsește ceva. Cercetăm, căutăm ființa necesității și dacă câte-odată o aflăm, o și împlinim aceea. Dar dacă nu o aflăm, sau dacă nu o putem satisface, copilul plânge mai departe. Prin aceasta fiind spre greumântul celor-ce îl impresoară, îl mângăie în tot felul numai să tacă; îl leagănă, îi cântă numai să adoarmă. Dacă să împotrivesc, lasă, că atunci își pierde paciența și încep să-l amenință cu bătaie, ba sunt chiar unele îngrijitoare nemiloase cari îl și bat. Iată cu astfel de mijloace îl pregătesc pentru a pași în viață.

Nici când nu voiu uita, ce am experiat cu privire la aceasta. A fost adevă un băiat netrebnic, care într'una plângea și pe carele îngrijitoare îl bătea teribil. Copilul în urma bătăii a tăcut imediat, ce eu am presupus a fi rezultatul înspăimântării, mă cugetam: din acest băiat va fi un serv umilit, pe carele apoi numai cu stricteță îl vei putea îndupleca la ceva. Dar m'am înșelat. Bietul copil stătea să crepe în necazul său; ne mai putând respira, a început a învânași văzând cu ochii. Numai după aceea a erumpt în plâns subțire și compătimitor, din accentul căruia se puteau constata semnele mâniei și desperării. Mă temeam, că va cădea jertfă în urma atâtor iritațiuni peste măsură.

Dacă dubitam cândva, că sentimentul de dreptate și nedreptate își are originea în sufletul omenească, așa unicul exemplu m'ar fi convins pe deplin. Cutez a afirmă cu tot dreptul, că un scântei căzut din întâmplare pe mâna copilului, nu l'ar fi durut așa tare, ca acelea lovituri, cari le-a primit din partea aceleia fără nici un merit.

Aplicarea aceasta a copiilor spre încăpăținare iritare și mânie reclamă o tractare cu totul gingașe.

Cele mai multe boale copilărești, Boerhave le atribuie efortărilor împreunate cu unele bateri interne, fiind capul copilului în proporțiune mai mare, sistemul nervos încă e mai extins ca la cei adulți, chiar pentru aceea e mai aplicat pentru iritațiuni.

Deci pentru aceea depărtați dela dâșii cu mare precauțiune servitorii, cari îi mânie și-i necăjesc. Aceștia sunt cu mult mai periculoși pentru dâșii, ca primejdiile ce obvin dela aerul rece și anotimpuri.

Până atunci, până când copiii întimpină impedimente din partea obiectelor și oamenilor fără rea voință, nu vor fi nici culpabili, nici mândri, și vor fi pedepși sănătoși.

Reuniunea învățătorilor dela școalele populare conf. gr. or. rom. din ppresbiteratele Timișoara, Belint, Comloșul-mare și Lipova.

Nr. 53/1908.

Tuturor membrilor ordinari ai Reuniunii.

În conformitate cu decisiunile adunării generale dela 31. August a. c. dispunem:

1. Fiecare membru ordinar (unde sunt mai mulți să colaboreze toți) se scrie cronica școlii sale, carea se o trimite subscrișului prezidiu până la 1. Aprilie 1909.

Pentru ușurare servim cu următorul

Chestionar:

a) Întemeierea. Când s'a întemeiat, din cari mijloace și cu ce caracter?

b) Susținerea. Cât au fost spesele susținerii școlii la început și cu cât s'au ridicat acele succesiv? Cine a susținut școala și din ce mijloace? Fost-a școala ajutată, din partea cui și cu cât?

c) Edificiul. Când, din ce mijloace și în ce loc s'a edificat prima școală? Când s'a edificat și cât a costat noul edificiu școlar?

d) Materia și mijloacele de învățământ. Cari cunoștințe s'au propus în primele școale?

Cari au fost primele manuale și de cine au fost edate? Succesive cari manuale sau folosit și de cari autori?

e) Clasele. Cum au fost organizate primele școale, în câte clase au fost împărțite și cum s'au numit? Succesive cu câte clase și cu câți învățători s'au înmulțit?

f) Metodul. Care metod s'a folosit la început și cum s'a perfecționat până în zilele noastre?

g) Personalul. Cine a funcționat dela întemeierea școlii și până în zilele noastre ca învățători?

Să se arate în mod cronologic timpul funcționării și activitatea lor, atât în școală cât și afară de școală. În acest scop vă veți servi de șematizmele edate de diecezele sârbești. Cât a fost dotația învățătorilor la început și cu cât s'a ameliorat succesive până la 1893?

2. Dela 1. Noemvrie v. să începeți toți *cursurile de scris-cetit cu analfabetii*, având fiecare a produce și trimite aici atestat dela oficiile parohiale despre rezultat până la 1. Martie 1909, cu atât mai vârtos, că despărțământul Timișoara al Astrei ne pune la dispoziție 300 cor. în beneficiul convictului nostru, în caz de vom produce rezultate reale.

Tabelele de cetire le primiți gratis dela Ven. Consistor.

3. Cu ocazia *cursurilor de cetit să țineți conferințe economice poporului*, făcând astfel mai atrăgător cursul. Vom îngriji să îmbogățim bibliotecile și în aceasta direcție, dându-vă astfel materialul necesar.

4. Să colectați lucruri de mână pentru loteria de obiecte. Special stimatele învățătoare și învățătoare sunt rugate a se însufleși pentru interesul familiilor lor. Obiectele colectate să se trimită subscrișului prezidiu până la 1 Mai 1909.

5. Înscrieți cât mai mulți membri fondatori la convict (cu taxa de 100 cor. plătabilă în 5 ani) și ajutători (cu taxa de 25 cor. plătabilă tot în 5 ani).

6. Fiecare membru să-și plătească taxele restante, atât în fondul Reuniunii, cât și în al convictului pe 1906, 1907 și 1908 câte 2 cor., căci dela ultima Noemvrie v. se vor încasa pe cale procesuală.

7. *Escrim concurs pentru premiarea cu câte, 25 coroane următoarelor teme:*

a) Prin cari mijloace s'ar putea câștiga în măsură și mai mare interesul poporului pentru școală?

b) Formarea caracterului.

c) Panteonul pedagogic bănățean

Lucrările, cari să nu se estindă mai mult decât pe câte 3 coale manuscris, să se trimită subscrișului prezidiu până la 1 Martie 1909. Sub covertă să pună numele autorului, iar pe covertă motto pus în fruntea lucrării. Lucrarea să se trimită anonim.

Apelăm la bunăvoința fiecărui membru, invitându-l cu toată seriozitatea, să-și facă datoria.

Timișoara, din ședința comitetului ținută la 31 August 1908.

Iuliu Vula m. p.

Prezidele Reun.

Aurel Badescu m. p.

notar.

Aviz!

Avem onoare a Vă aviza, că cu prima Ianuarie 1909, deschidem în Arad, strada Deală Ferencz, Nr. 33, o librărie românească, carea v. purtă numirea:

„Librăria diecezană“

Întrând în legătură cu cele mai renumite firme din țară și străinătate, librăria noastră va fi asortată cu tot felul de cărți: bisericești, școlare, pedagogice și literare; revizite bisericești și școlare; instrumente muzicale și tot felul de note; revizite de scris: hârtie, cerneală, cu un cuvânt cu toate ce aparțin unei librării bine asortate.

Aducându-Vă aceasta la cunoștință, ne rugăm de sprijinul D-Voastră binevoitor.

Cu stimă:

Tipografia diecezană.

CRONICA.

2 Decemvrie în Arad. În catedrală a servit doxologia protosințelul Roman R. Ciorogariu, asistat de protopopii Vasilie Beleş și George Popoviciu, precum și de protodiaconul Dr. Iustin I. Suci și Dr. George Ciuhandu. Cântările le-a executat corul seminarial. În seminar a fost zi de repaos.

Aviz candidaților de învățători. Examele de calificare învățătoarească corigente se vor ține la institutul pedagogic din Arad în 15/28 Decemvrie a. c. Competenții au să-și înainteze petitele până în 5/18 Decemvrie a. c., ajustate cu toate testimoniile de pe clasele pregătitoare, cu testimoniile de curs, cu absolutoarele și a dovedi cu atestate serviciul neîntrerupt, începând dela absolvarea pedagogiei. Toate testimoniile și atestatele să fie acludate în original. Conform regulamentului pentru examenele de corigență să solveste jumătate din taxa regulată, adică 10 cor. Petitele au să fie adresate către Direcțiunea seminarială.

Hirotonire. P. S. Sa Domnul Episcop diecezan a binevoit a hirotoni la 16/29 intru diacon pe Emil Damșa, iar la 17/30 intru preot pentru parohia Furdia, ppiatul Făget din dieceza Caransebeș.

Preot sacrileg. Preotul Dumitru Diaconescu dela biserica Sf. Ion din Mizil, a fost dat în judecată pentru că a luat dela icoana Maice: Domnului o salbă compusă din monede de aur și în locul ei a pus alta din monede de aramă. Tribunalul de Buzău l'a condamnat la 7 luni închisoare Curtea de apel secția I a respins apelul preotului Diaconescu.

Agata Bârsescu, cunoscuta noastră artistă, a dat trei reprezentațiuni teatrale în Brașov. Se implinesc 25 de ani de când d-na Bârsescu slujește la altarul artei dramatice. Ea face un turneu mai mare în Ungaria. Societatea pentru fond de teatru român a publicat un apel către publicul nostru, indemnându-l să participe la reprezentațiile d-nei Bârsescu. Iată turneele artistei: 26 Nov. n. Duminecă: Blaj; 1 Dec. n. Marți: Făgăraș; 3 Dec. n. Joi: Orăștie; 5 Dec. n. Sâmbătă: Hațeg; 7 Dec. n. Luni: Lipova; 9 Dec. n. Mercuri: Arad; 12 Dec. n. Sâmbătă: Caransebeș; 13 Dec. n. Duminecă: Lugoj; 15 Dec. n. Marți: Oravița; și 19 Dec. n. Sâmbătă: Abrud.

Școală surpată pe copii. Școala din comuna Dorojna (com. Ciongrad) s'a surpat tocmai în cursul prelegerilor. Clădirea avea etaj, dar era într'o stare dărăpănată. Părinții își temeau copiii, chiar și învățătorii erau împotriva ținerii lecțiilor în acest edificiu. Autoritățile însă nu s'au îngrijit, ci au pretins să se țină școală. S'a surpat plafonul clasei I. în etaj, rânind greu de tot 15 copii.

Băncile noastre au realizat anul trecut, cu toată criza financiară, un venit brut de 20 mil. 210 mii 225 cor. precum ne spune „Rev. Economică”. Venitul curat a fost 2 mil. 500 mii 178, arătând o creștere de 23.228 cor. față cu anul 1906.

Cărți de religie aprobate. Cărțile de religie: „Istorie biblice” (1907.), „Istorie bisericești” (1908) și „Catehism” (1908.) scrise cu aprobarea Ven. Consistor din Arad, de Nic. Crișmariu paroh, au obținut aprobarea Ven. Consistor din Oradea-mare sub Nr. 1788/1908. Relativ la Istoriile bisericești zice Dl. Dr. Pipos: „Manualul de față Istorie bisericești al Dnului N. Crișmariu se poate privi ca o continuare logică a manualului său precedent Istorie biblice”; pretutindenea elevii sunt conduși dela cunoașterea faptelor concrete la păreri, principii, noțiuni religioase de valoare generală. Relativ la Catehism zice dl dr. P. Pipos: „Toate principiile morale cuprinse în Catehism au să apară ca și abstracțiuni din materialul istoric, prelucrat în clasele I—IV. Autorul manualului de față a lucrat condus de acest principiu metodic”. Cărțile se pot procura dela tipografia diecezană din Arad, cu prețul de 40 fileri fiecare.

Dăruire benevolă: dl. Teodor Stoianovici carele a funcționat ca învățător provizor la școala din Laz, și acum ca învățător în Toracul mare, a trimis cu poșta cartea bisericească: „Cantorul bisericesc” legat în lux în valoare de 20 cor donându-l pe seama sfei biserici din Laz; pătruns de dragostea către preotul și poporul Lazului cărora le-a servit ca învățător și cantor în aceia biserică; pentru care faptă creștinească în numele sfei biserici, primească pe aceasta cale mare mulțămire. Laz, Noemvrie 1908 Fabrițiu Bodea parohul Lazului.

Cronică bibliografică.

A apărut Nr. 346 din „Biblioteca pentru toți” cuprinzând: *Pentru Copii*, cuvântări de Edmondo de Amicis, traduse de d-nu A. Alexandrescu-Dorma. De Amicis a fost unul din cei mai populari scriitori italieni. Scrierile sale au avut darul să captiveze toate straturile sociale și toate vârstele. Recomandăm cu multă căldură volumașul acesta în special d-lor învățători și instructori pentruca s'o răspândească printre copii. Cetineu-o, vor deveni și ei mai buni și vor înțelege mai bine firea micilor vârstare a cărora educație le este incredințată. Prețul 30 bani. De vânzare la Librăria Alcalay și la toate librăriile din țară.

A apărut „*Lucefărul*” cu următorul Sumar: I. Agârbicean. Întăiul pas. I. U. Soricu. Noapte (poezie). G. N. Mihăilescu Tudorache Nebunu (fragment.) M. Popovici. Cântec (poezie). I. Broșu. Miserere (poezie). Oct.-A. Tăslăuanu Synnöve Solbakken de Björnsterjer Björnson (trad.) Dări de seamă: Mar. Simionescu-Râmnicăneanu: Caleidoscopul lui A. Mirea. Cronică: Scrisori din Bucovina. Apel către traducătorii și editorii operelor lui Schiler și Goethe. Socializarea conștiințelor. Știri. Poșta Red. — Poșta Adm.

A apărut Nr. 395 din „Biblioteca pentru toți” cuprinzând *Turtarin din Tarascon* de Alphonse Daudet, traducere de Lia Hârsu. Dintre toate operele celebrului romancier francez, cea mai populară și mai cunoscută este, fără indoială, „*Turtarin din Tarascon*”. Opera aceasta scrisă cu o vervă îndrăcită a stârnit încă dela apariția ei un imens hohot de râs în toată Franța care nu se mai putea sătura cetind satira fină, spirituală și plină de pitoresc a celui mai mare povestitor al ei. „Biblioteca pentru toți”, în dorința de a pune la îndemână tuturor cele mai de seamă scrieri literare străine, dă această capodoperă într'o traducere îngrijită și cu numeroase ilustrații. Numai pentru 30 bani, atunci când în Franța nu s'a vândut niciodată mai jos de 3 lei 50 bani. De vânzare la Librăria Alcalay și la toate librăriile din țară.

Albina revistă populară a apărut Nr. 6 cu următorul sumar: P. Dulfu, Rugăciune (Poezie). — Al. Lăpădatu, De moartea lui Mihai-Vodă Viteazul. — Dr. C. I. Istrati, Rugămintele preoților, învățătorilor, primarilor... C. Popescu-Stănești, Familia, natura, religie și școala, ca factori de căpetenie în educațiune. — I., Cele dintăi călătorii în văzduh la Viena. — O măsură bună împotriva scarlatinei.

A apărut *Albina* Nr. 7 cu următorul sumar: Gr. Teodosiu, Cântecul noastre. — R., Schitul Mănăileștilor. — C. Popescu-Stănești, Familia, natura, religie și școala ca factorii în educație (sfârșit). — L., o călătorie în Tibet. — De pe Domeniile Coroanei. — Orașele cele mai mari din lume. — V. S. Moga, Cronică agricolă, economică și comercială: Producțiunea agricolă.

A apărut *Chestia unirii bisericilor* de Virgil Pop, se poate procura dela librăria Polatsek în Timișoara.

„*Familia Română*” revistă ilustrată apare în fiecare săptămână cu un bogat cuprins literar și distractiv. (Sfaturi, Curierul Modei, Ghicături).

Abonații noi pot primi toate numerele dela început. Abonamentul e de 10 coroane pe un an.

Adresa: Budapesta V. Strada Csaky 23.

Poșta Redacției.

Parohului bătrân „din Bănat”. Din delicateță față de nepoata sfinției tale nu putem publica anunțul, prio

care nu ți-ai folosi nimic decât ți-ai expune nevinovata familie la neplăceri. Vă rugăm să ne credeți nouă, cari cunoaștem tinerimea de astăzi și suntem convinși că nu ți-ar înțelege curățenia inimii și bunele intențiuni cu cari ai voi să ferești o familie. Lăsați pe soarte și dacă e, că prin oameni să fac astfel de lucruri, cum zice vorba românească — va veni și omul D-tale numai răbdare să ai. Dar și astfel noi din principiu nu vrem să introducem în ziaristica română acest sistem de anunțuri, cari atâtea nenorociri au produs.

Concurese.

Pe baza rezoluțiunii Vener. Conz. de sub Nr. 7110/1908, se publică din oficiu concurs pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătorești:

1. *Căcărău*: În bani 300 cor., conferință 10 cor., scripturistica 8 cor., 10 șinice bucate (jumătate grâu, jum. cucuruz), 5 stângeni de lemne și pentru sala de învățământ, cvartir și grădină.

2. *Ignesti*: În bani 100 cor., 10 Hl. grâu 10 Hl. cucuruz, 10 jug. pământ, 6 stângeni de lemne din cari se încălzește și școala, conferință 10 cor., scripturistica 10 cor., cvartir și grădină.

3. *Minead*: În bani 200 cor. 4 Hl grâu, 4 Hl. cucuruz, scripturistica 5 cor. conferință 6 cor. 5 stângeni de lemne din cari se va încălzi și școala, cvartir și grădină.

4. *Mustești*: În bani 181 cor. 6 jug. pământ, fă. 15 cor., 6 șinice grâu, 6 șinice cucuruz, 8 stângeni de lemne și pentru școală. Scripturistica 8 cor. conferință 16 cor. Cvartir și grădină.

5. *Neagra*: În bani 200 cor. 4 șinice grâu, 4 șinice cucuruz, lemne 32 coroane, scripturistica 4 cor. Cvartir și grădină.

6. *Păușeni*: În bani 330 cor. conferință 20 cor. scripturistica 10 cor., curatorat 48 cor. 32 metri lemne și pentru școală.

7. *Susani*: În bani 160 cor. 6 șinice bucate, 4 stângeni de lemne, 2 măsuri mazere. Scripturistica și conferință 16 cor. Cvartir și grădină.

8. *Văsoaia*: În bani 200 cor; 1/2 sesie de pământ 40 cor. 10 șinice bucate (jumătate grâu, jum. cucuruz), 8 stângeni de lemne și pentru școală. Conferință 12 cor. Scripturistica 8 cor. Cvartir și grădină.

La toate aceste se înțelege și sperativa întregire de stat. la timpul său conform art. de lege XXVII din 1907.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursele adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescrise, vor avea ale subșternele oficiului protopopesc din Buteni (Butyin) com. Arad, până la 30 zile dela publicarea în acest organ a primului concurs, având a se prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din comuna în care a recurs, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

În conțelegere cu: *Traian I. Magier* pprezv. insp. școl.

□—

2—3 gr.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești *Lehecenii*, din tractul Vascoului, se publică concurs cu termin de alegere de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: În bani 480 cor., lemne în preț de 80 cor., cvartir și grădină.

Cei-ce doresc a ocupa acest post, sunt poftiți a-și înainta rugărilor lor, ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial, subsemnatului în Segyest u. p. Riény, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare se vor prezenta în biserică din Lehecenii, spre a se face cunoscuți poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm., pprezvit. 2—3

□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din *Bălaia*, protopresbiteratul Peștesului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 de zile în „Biserica și Școala”.

Emolumentele: 1. Cvartir liber, culină, cămară și grădină de legume. 2. Pământ arător și rit, prețuite în 100 cor. 3. Dela 100 nre case a 1/2 vică bucate, prețuite 120 cor. 4. Câte 60 fileri în bani, faț 60 cor. 5. Venitele stolare 20 cor. Alegându-l are să conducă strana în Dumineci și sârbători, fără nici o altă remunerațiune.

Doritorii de-a ocupa acest post sunt avizați, ca petițiile lor, ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Bălaia, să le înainteze P. On. Of. ppeșc în Mezôteleg în terminul concursual, având dâșii până cu 8 zile nainte de expirarea concursului să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Bălaia, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* pprezbiter 3—3

□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești din comuna *Vidra*, ppiatul Hălmagiului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Dotăția împreună cu acest post este: 1. În bani gata din casa cultului 524 cor. 2. Lemne în natură prețuite în 56 cor., din care are a se încălzi și sala de învățământ. 3. Salar pentru cantorat 20 cor. 4. Pentru conferința învățătoarească 30 coroane. 5. Pentru scripturistica școlii 10 coroane.

Alesul învățător e îndatorat a îndeplini și cantoratul la s. biserică fără altă remunerațiune, iar la înmormântări unde va fi poftit va primi 50 fl. de asemenea a providea instrucția în școala de repetiție.

Recurenții sunt avizați, ca recursele lor ajustate cu documentele legale de cvalificațiune și adresate com. par. din Vidra să le subștearnă până la terminul sus indicat P. O. Oficiu pprezbiteral al Hălmagiului (Nagyhalmagy) și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic sub durata concursului în s. biserică din Vidra.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* pprezbiter.

□—

3—3